

Hejtman Zimola: Vysoký počet žalob kvůli restitucím je přímoúměrný zvýšenému napětí mezi církvemi a obcemi. Proto píše biskupovi

4. 3. 2016 15:10

Hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola poslal dopis jihočeskému biskupovi k tématu žalob na kraj, města a obce k církevním restitucím:

Foto: **Hans Štembera**

Popisek: **Hejtman Jiří Zimola**

Při výkonu své funkce jsem v každodenním kontaktu s představiteli měst a obcí Jihočeského kraje, kteří mne informují o podaných žalobách a těžkostech, které jim způsobují. Jen pro Jihočeský kraj je u okresních soudů a u Obvodního soudu pro Prahu 2 celkem podáno 156 žalob, z nichž 23 směřuje proti Jihočeskému kraji coby instituci, 55 žalob směřuje proti městům a obcím v Jihočeském kraji a 78 žalob směřuje proti fyzickým a právnickým osobám z Jihočeského kraje.

[Mgr. Jiří Zimola](#)

- ČSSD
- hejtman

[Sympatizovat](#) [Profil](#) [Položit dotaz](#) [Odpovědi](#) [Hodnotit](#) [Štítky](#)

Protože vysoký počet žalob je přímo úměrný zvýšenému napětí mezi církvemi a městy a obcemi (potažmo Jihočeskému kraji), rozhodl jsem se osobním dopisem apelovat na biskupa českobudějovické diecéze Mons. ThDr. V.Kročila, aby zvážil stažení všech žalob. Obávám se totiž, že soudní spory, v nichž se církev domáhá vydání majetku, který kraj, obce či fyzické osoby získaly od státu dobrovědě, s nímž po léta nakládaly jako se svým majetkem a investovaly do něj nemalé částky, nepřispějí k dlouho budovaným dobrým vztahům mezi církví a městy či obcemi. Důsledkem těchto soudních pří, ať již dopadnou jakkoli, bude nedůvěra a vrácení se na počátek do devadesátých let, kdy jsme se po období nesvobody začali učit společně žít a spoluexistovat.

Je to zkrátka těžká zkouška pro naše dnešní vztahy, kdy na jedné straně kraje, města a obce spolufinancují z programu regenerace opravy kostelů, far či klášterů, a na druhou stranu jsou za tuto vstřícnost „odměňovány“ soudy s předem nepredikovatelnými rozsudky. I proto jsem se rozhodl pro tento „pastýřský dopis“, jakýsi morální apel na představitele nejsilnější církve, a jsem velmi zvědav na odpověď pana biskupa.

Jiří Zimola, hejtman

Celé znění dopisu:

Jeho Excellence

Mons. ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D.

Biskupství českobudějovické

Vaše Excellence pane biskupe,

obracím se na Vás tímto dopisem ve věci žalob, které podalo Biskupství českobudějovické (a jednotlivé farnosti Vaší diecézi podléhající) vůči nejen Jihočeskému kraji coby instituci, jihočeským obcím a městům, ale i vůči dalším fyzickým a právnickým osobám na území našeho kraje. Obracím se na Vás s vírou v pochopení a naději v pozitivní řešení.

Prostřednictvím podaných žalob se Vaše církev domáhá nemovitého i movitého majetku, který přešel zejména na obce a kraje ex lege, tedy přímo ze zákona, a odkazujete se především na § 18 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání“), přičemž ve sporech jste zastoupeni (jak Biskupství českobudějovické, tak jednotlivé farnosti) nejčastěji prostřednictvím advokátních kanceláří. Nutno konstatovat, že stejným způsobem postupují některé řády, zejména pak Provincie řádu minoritů ČR, Provincie bratří františkánů nebo Cisterciácké opatství Vyšší Brod.

Podle poznatků Jihočeského kraje je (nebo v blízké době bude) jen na území Jihočeského kraje vedeno cca 160 soudních řízení, jejichž předmětem bude určení vlastnictví k historickému majetku především Římskokatolické církve (dále jen „církve“). Vzhledem ke značnému počtu žalob je v Jihočeském kraji problematika církevních restitucí velmi diskutovanou záležitostí, přičemž při rozhovorech s představiteli měst a obcí zaznamenávám nevoli nad shora popsáním postupem a nepochopením kroků, které jsou z Vaší strany v této oblasti činěny. Představitelé měst a obcí podporují myšlenku vyrovnání státu s církvemi za křivdy způsobené v minulosti, obtížně však přijímají skutečnost, že na straně žalované se ocitají právě ti, kteří s Vámi a jednotlivými farnostmi dlouhá léta spolupracují, navíc za situace, kdy územní samosprávné celky byly opakovaně ujišťovány, že se jejich proces vyrovnání státu s církvemi týkat nebude.

Rozhodně není mým úmyslem vracet se do historie a jakkoli zpochybňovat křivdy, které se v minulosti staly (nejen) církvím a náboženským společenstvem. Právě z důvodu zmírnění křivd způsobených v letech nesvobody byla přijata řada restitučních zákonů, o které jsou mimo jiné opírány Vaše nároky, a zároveň jako poslední byl přijat již výše zmiňovaný zákon o majetkovém vyrovnání. Tento zákon měl přitom představovat skutečnou restituční tečku, která měla vyřešit dlouhotrvající společenskou otázku, jak se vypořádat s minulostí a zmírnit křivdy, které byly v minulosti napáchány. Aniž bych chtěl hodnotit tento zákon, jeho podobu nebo způsob jeho přijetí, je nutné konstatovat, že otázku vyrovnání řešil a vyřešil stát, tedy Česká republika, jako subjekt, který křivdy v minulosti způsobil, nikoliv pak obce a kraje, které přirozeně nejsou mezi povinnými osobami podle tohoto zákona k vydání nabytého majetku a nikdy jimi dle úmyslu zákonodárce neměly být. To, jakým způsobem stát přikročil k plnění své povinnosti, mnohokrát judikované Ústavním soudem ČR, pak bylo zcela na jeho úvaze, nicméně zvolené řešení by mělo být všemi stranami respektováno.

Za účelem zmírnění křivd byly mezi státem, církvemi a náboženskými společenstvími, resp. oprávněnými osobami, uzavřeny smlouvy o vypořádání, které stvrdily vzájemná práva a povinnosti při vydávání historického církevního majetku. Proto byla, mimo jiné, dne 22.2.2013 uzavřena smlouva o vypořádání mezi Církví římskokatolickou a Českou republikou, ve které se obě strany mimo jiné zavazují, že uzavřením této smlouvy jsou veškeré nároky mezi smluvními stranami vyrovnány a Církve římskokatolická již nebude ničeho požadovat za křivdy, které byly vyjmenovány v § 5 tohoto zákona.

S ohledem na události posledních dnů si však kladu otázku, nakolik je tato uzavřená dohoda respektována. Smyslem mého dopisu není rozvíjení právní argumentace, a proto ji ponechám stranou, nicméně dovoluji si připomenout závěry z jednání Asociace krajů a České biskupské konference ze dne 15.1.2016, které se věnovaly otázce žalob podaných církevními právníckými osobami a které vyzývaly k jednání, nikoliv k vyvolávání sporů. Stejně tak bych mohl připomenout, že za majetek, který není možné vydat, neboť se nenachází ve vlastnictví státu, resp. povinných subjektů, obdrží oprávněné osoby (církve a náboženské společnosti) podle zákona o majetkovém vyrovnání finanční náhradu, stejně jako to, že vůči obcím a městům, kde jen málokdy existuje potřebný aparát k vedení sporů, ale i vůči fyzickým osobám, je využíváno služeb advokátů, v důsledku čehož dochází ke zvýšené zátěži veřejných rozpočtů, ale i zvýšeným finančním nárokům běžných občanů, na které jednotlivé žaloby rovněž dopadly.

V době po roce 1990 se opětovně církve, obce a města učily znovu žít pospolu. Jednotlivé farnosti, jejich představitelé a občané obcí a měst, stejně tak jejich představitelé, budovali roky vzájemné vztahy důvěry, spolupráce, přičemž obce a města, ale i Jihočeský kraj, v nemalé míře přispívaly k záchraně nebo údržbě církevního majetku. I když téměř ve všech předžalobních výzvách k uzavření smíru v rámci soudních řízení, mnohokrát doručených až po vlastním

podání žalob, zaznívá, že podané žaloby nezpůsobí zhoršení vztahů církve a žalovaných osob, velmi se obávám, že tomu tak nebude. Vaše kroky, stejně tak jako kroky Vašich právních zástupců, jsou veřejností vnímány velmi negativně a tento Váš postup vrací dlouhý proces obnovování vztahů mezi církví a ostatními subjekty na úplný počátek a významně přispívá k devastaci již nastolených dlouhodobých vztahů. Velmi negativně je vnímáno i podávání žalob na další fyzické a právnické osoby, které se staly vlastníky majetku, který mohla či v minulosti vlastnila církev.

Jak jsem uvedl výše, není mým cílem zpochybňovat křivdy, které se staly v minulosti. Jsem ale také přesvědčen, že není možné postupem, jímž je zpochybňováno vlastnické právo svědčící fyzickým a právnickým osobám (obce, města a Jihočeský kraj nevyjímaje), a to více jak čtvrtstoletí po ukončení doby nesvobody, způsobovat nová příkoří těm, kteří dobrověrně nabyli svá vlastnická práva a o takto nabytý majetek se dlouhá léta starali, investovali do něj své finanční prostředky, využívají ho k plnění veřejně prospěšných cílů a úkolů a v mnoha případech k jeho zvelebování zasvětili značnou část svého života, aniž by byli věděli, jak byl majetek v minulosti nabyt státem. Jsem přesvědčen, že jakákoliv náprava či zmírnění způsobených křivd nemůže způsobovat křivdy nové, což se však v nynějších případech může velmi snadno stát. Rovněž je nutné konstatovat, že nelze napravit všechny způsobené křivdy, čehož si byli bezpochyby zákonodárci dobře vědomi.

Z toho důvodu Vás, Vaše Excellence, úpěnlivě žádám, abyste pozorně vnímal a chápal tato má slova. Bojím se, že Vaše současné kroky výrazným způsobem poškodí vztahy především mezi územními samosprávnými celky, jichž se dané případy dotýkají, a církevními právními osobami, což je stav, který si, jak jsme jistě oba přesvědčeni, nesmíme připustit. Namísto vedení soudních sporů považuji za vhodnější formu komunikace mezi všemi zúčastněnými stranami, vzájemnou spolupráci a společnou snahu o záchranu, údržbu a opravy církevního majetku, stejně tak jako snahu o zajišťování veřejně prospěšných činností, rozvoj našeho kraje, jakož i zachování kulturního bohatství pro další generace, ale především vytváření podmínek pro novou etapu vztahů a spolupráce mezi námi všemi. Věřím proto v okamžité přehodnocení přístupu Vaší církve k uvedeným záležitostem a podaným žalobám. Věřím v upřímný zájem církve spolupracovat, nikoli vést vyčerpávající soudní bitvy.

Protože jsme ještě neměli příležitost osobně se setkat, pomínu-li krátké pozdravení v rámci návštěvy pana prezidenta ve Veselí nad Lužnicí, a protože jsem ještě neměl příležitost osobně Vám popřát vše dobré, nabízím Vám v nejbližším možném termínu schůzku, na níž si budeme schopni o všech mnou popisovaných záležitostech pohovořit. Těším se, že tuto mou nabídku přijmete.

S pozdravem a očekáváním vstřícnosti a pochopení

Jiří Zimola,

Hejtman Jihočeského kraje